

Toelating en erkenning (T&E) voor scholen met voortgezet montessori-onderwijs

In dit stuk wordt de procedure beschreven voor toelating (traject voor nieuwe leden, via aanmelding naar aspirant naar volwaardig lidmaatschap) en voor erkenning (traject waarin alle scholen regelmatig hun erkenning als montessorischool verlengen door middel van visitaties) voor het voortgezet montessori-onderwijs.

Toelating

Voor scholen die zich aanmelden gelden de volgende stappen:

1. Aanmelding bij de NMV met daarbij gevoegd een brief met motivatie. Daarin wordt ingegaan op het aansluiten op montessori principes zoals beschreven in Het Montessorionderwijs voor de 21^e eeuw, de vmo karakteristieken en het docentprofiel vmo.
2. Kennismaking met een delegatie uit het sectiebestuur. Het sectiebestuur fungeert als commissie van toelating en erkenning. Er worden afspraken gemaakt over de datum van de eerste toetsing.
3. De eerste toetsing door dagelijks bestuur. Deze bestaat uit:
 - Documenten: schoolgids, schoolplan, overige relevante documenten;
 - Toetsingsgesprek;
 - Afspraken over scholingstraject.
4. Advies van het sectiebestuur aan de sectie over het aspirant lidmaatschap. Het sectiebestuur stelt de school schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte over het besluit de school al dan niet toe te laten als aspirant-lid.
5. Visitatie voor erkenning volgt na twee jaar, tenzij vanwege buitengewone omstandigheden anders wordt besloten in overleg tussen de school en het sectiebestuur, waarbij het sectiebestuur uiteindelijk beslist.
6. Als een school het niet eens is met het besluit van de sectie om niet toegelaten te worden als aspirant lid, kan zij in beroep gaan bij de Algemene Ledenvergadering van de NMV. Dit beroep moet de school indienen binnen zes weken na ontvangst van de afwijzing. De Algemene Ledenvergadering neemt een definitief besluit over de toelating in de eerstvolgende vergadering. Het NMV-bestuur stelt de school van dit besluit op de hoogte.

Visitatie

De sectie stelt iedere 5 jaar de lijst vast met de volgorde van te visiteren scholen. Scholen worden niet eerder dan na 5 jaar en niet later dan na 7 jaar gevisiteerd.

De visitatiecommissie bestaat uit een onafhankelijke voorzitter, een vertegenwoordiger van het montessori basisonderwijs, de ambtelijk secretaris en uit schoolleiders van de vier te visiteren scholen. Per te visiteren school wordt een subcommissie gevormd die bestaat uit de drie vaste leden, aangevuld met twee wisselende schoolleiders.

De visitatiecommissie komt voor de zomer bijeen om de visitatie voor te bereiden die in het erop volgende winter/voorjaar wordt uitgevoerd. Er worden afspraken gemaakt over de data, de documenten die worden aangeleverd (zelfevaluatie en aanvullende documenten zoals schoolgids, schoolplan en scholingsplannen) en de termijn waarop deze aangeleverd dienen te worden. De visitatiecommissie maakt een afspraak over

gemeenschappelijke scholingsdag (scholing in het scoren en bespreken van zelfevaluaties en in het voeren van gesprekken tijdens de visitatie).

Na de zomervakantie schrijven de scholen hun zelfevaluatie aan de hand van een lijst met aandachtspunten. Een training voor de schrijvers van de zelfevaluatie vindt na de zomer plaats.

De zelfevaluaties worden op bruikbaarheid beoordeeld door de voorzitter en de ambtelijk secretaris en vervolgens toegestuurd aan de leden van de visitatiecommissie (december).

In de visitatie wordt een zestal domeinen onderzocht, die in de zelfevaluaties beschreven worden aan de hand van een lijst met aandachtspunten en indicatoren (*zie bijlage: 'Lijst van standaarden voor erkenning van vmo scholen'*):

- Doelstellingen van de school
- Pedagogisch klimaat
- Didactiek
- Opbrengsten: leerresultaten en voortgang in ontwikkeling
- Organisatie
- Deskundigheid personeel

De visitatie duurt twee dagen en bestaat uit lesbezoek en panelgesprekken. In het geval van grote vmo-scholen met meerdere afdelingen en/of locaties kan besloten worden tot een langere visitatie (een dag extra).

Bij het lesbezoek worden halve lessen steeds door één lid van de visitatiecommissie bezocht en beoordeeld aan de hand van een kijkwijzer. Er worden panelgesprekken gevoerd met de opstellers van de zelfevaluatie, met leerlingen, ouders, docenten, leerlingbegeleiders en de schoolleiding. Aan het eind van de tweede dag rapporteert de voorzitter mondeling de bevindingen van de commissie aan de school: conclusies, aanbevelingen en globaal advies.

De schriftelijke rapportage volgt in concept uiterlijk vier weken na de visitatie. De school krijgt de kans te reageren op onjuistheden in de schriftelijke rapportage voor deze definitief wordt. Eventuele opmerkingen van de school worden in een bijlage toegevoegd aan het rapport en het advies.

De visitatiecommissie stuurt het rapport aan het sectiebestuur. De school ontvangt een afschrift.

Erkenning

Na ontvangst van het rapport van de visitatiecommissie neemt het sectiebestuur een besluit over erkenning, hervisitatatie of afwijzing na hervisitatatie en stelt de school hiervan op de hoogte. Het sectiebestuur stelt de sectie en het NMV-bestuur op de hoogte van het besluit. Het NMV-bestuur stelt de school schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing en van de consequenties en mogelijke vervolgpcedure.

Bij een besluit tot hervisitatatie maakt het sectiebestuur met de school een afspraak over een hervisitatatie binnen twee jaar na vaststelling van het visitatierapport. Bij de hervisitatatie worden alleen de standaarden die onvoldoende waren opnieuw aan visitatie onderworpen.

Indien een school bij hervisitatatie een negatief oordeel krijgt en dit door het sectiebestuur wordt omgezet in een besluit tot afwijzing, eindigt de erkenning vanwege de NMV als montessorischool. Het sectiebestuur geeft dit besluit door aan het NMV-bestuur. Het NMV-bestuur stelt de school op de hoogte en de school wordt uitgeschreven.

Scholen die het fundamenteel oneens zijn met de uitkomsten van de visitatie kunnen gemotiveerd een 'second opinion' aanvragen. In de motivatie geven zij aan op welke punten de verschillen van opvatting zijn gericht. De voorzitter van een nieuwe visitatiecommissie neemt contact op over een nieuwe visitatie binnen zes maanden na vaststelling van het visitatierapport.

Als scholen het niet eens zijn met het besluit om de erkenning te beëindigen, kunnen zij in beroep gaan bij de Algemene Ledenvergadering van de NMV. Dit beroep moeten zij indienen binnen zes weken na ontvangst van de afwijzing. De Algemene Ledenvergadering neemt een definitief besluit over de erkenning in de eerstvolgende vergadering. Van dit besluit wordt de school op de hoogte gesteld.

Kosten

De kosten van de visitatie worden betaald uit de contributieinkomsten van de sectie. Daarvan uitgezonderd zijn de kosten voor overnachting van de schoolleiders die deel uitmaken van een visitatiecommissie. Deze worden betaald door de deelnemende scholen.

In het geval van een hervisitatie en een extra visitatie als second opinion betaalt de school alle kosten.

Lijst van standaarden voor erkenning van vmo scholen

- Onvoldoende
 - Twijfelachtig
 + Voldoende
 ++ Goed

	--	-	+	++
1. Doelstellingen van de school				
1.1 De montessori-doelstellingen zijn helder. <i>Indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> De school onderschrijft de doelstellingen van 'Montessorionderwijs in de 21^e eeuw'. De school onderschrijft de doelstellingen van de zes karakteristieken van het vmo. De school heeft daarnaast eigen doelstellingen die passen in het kader van montessori-onderwijs. De doelstellingen worden breed gedragen in de school. 				
1.2 De school onderneemt activiteiten om de doelstellingen te realiseren. <ul style="list-style-type: none"> De school beschrijft de strategische beleidsontwikkeling. De school beschrijft het onderwijskundig leiderschap. 				
1.3 De school maakt duidelijk wat de realisatie van de doelstellingen bevordert of belemmert. <i>Indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> De school beschrijft ontwikkelingen ten aanzien van de leerlingenpopulatie. De school beschrijft specifieke ontwikkelingen in de positie van de school/stroom. De school beschrijft ontwikkelingen in het personeelsbeleid. 				
De montessori doelstellingen zijn voldoende ontwikkeld en uitgewerkt.				
Norm voldoende: 1.1				
2. Pedagogisch klimaat				
2.1. De omgang tussen de deelnemers van de school (personeel, leerlingen en ouders) is gelijkwaardig, respectvol en gebaseerd op wederzijdse aanspreekbaarheid. <i>Indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> De school zorgt voor gelijkwaardigheid en respect tussen alle deelnemers. De school zorgt voor aanspreekbaarheid van leraren, directie en ander personeel. 				
2.2. De school biedt ruimte aan de ontwikkeling van leerlingen. <i>Indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> De school stelt de leerling boven het vak. Leraren en andere medewerkers geven leerlingen feedback op hun gedrag. De school maakt keuzes bij streaming en determinatie die passen in het kader van montessori-onderwijs. De school heeft een aanpak ontwikkeld voor de omgang met verschillen tussen leerlingen (cultuur, bijzondere aanleg of tekorten). De school zorgt voor groeperingsvormen van leerlingen die het samenwerken bevorderen . 				

<p>2.3. De leerlingbegeleiding voldoet aan montessori uitgangspunten.</p> <p><i>Indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De school richt het begeleidingssysteem zodanig in dat de leerling centraal staat. • De school richt de begeleiding zodanig in dat de ontwikkeling van zelfstandigheid van leerlingen voorop staat. • De school zorgt voor een planmatige uitvoering van de begeleiding. • De school zorgt voor een goed onderling afgestemd begeleidingssysteem. 				
<p>2.4 De school biedt leerlingen contexten waarin verbindingen gelegd worden tussen de school en de buitenwereld.</p> <p><i>Indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen krijgen op school ruimte om te oefenen met het leren functioneren in maatschappij ('de school als minimaatschappij'). • Leerlingen gaan gericht naar de buitenwereld: stages, projecten, onderzoek. • Leerlingen werken niet alleen theoretisch, maar ook toepassingsgericht en integreren daardoor kennis en vaardigheden. • De school haalt de buitenwereld naar binnen, bijvoorbeeld door middel van simulaties en aandacht voor de actualiteit en geeft ervaringen van leerlingen van buiten de school een plaats. 				
<p>Het pedagogisch klimaat voldoet aan montessori criteria</p> <p><i>Norm voldoende: 2.1, 2.2, 2.3</i></p>				
<p><i>3. Didactische uitvoering</i></p>				
<p>3.1 De school vult het leerstofaanbod in volgens montessori uitgangspunten.</p> <p><i>Indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De school bevordert samenhang in leerstofaanbod door horizontale verbindingen tussen vakken. • De school zorgt voor de aansluiting van het leerstofaanbod in de verschillende opeenvolgende leerjaren. • De school bevordert samenwerking tussen vakken. • De school maakt op montessori uitgangspunten gebaseerde keuzes in de verhouding tussen lestijd en keuzewerktijd. • De school maakt op montessori uitgangspunten gebaseerde keuzes in het vakkenaanbod. 				
<p>3.2 De school verdeelt de leertijd volgens montessori uitgangspunten.</p> <p><i>Indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De school maakt op montessori uitgangspunten gebaseerde keuzes voor de dagindeling, de verdeling tussen lestijd en keuzewerktijd en de ordening van leertijd (zoals periodisering). • De school maakt op montessori uitgangspunten gebaseerde keuzes bij specifieke toekenning van uren aan vakken en projecten. 				
<p>3.3 Leren met hoofd, hart en handen heeft een volwaardige plaats in de didactische aanpak van de school.</p> <p><i>Indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De school geeft de non-cognitieve vakken een volwaardige plek in het curriculum. • Leraren streven ernaar om bij cognitieve vakken hoofd, hart en handen te verbinden. • Leraren gebruiken en/of ontwikkelen materiaal dat gericht is op verschillende verwerkingsprincipes. • De school heeft een samenhangend programma van vakoverstijgende werkvormen, zoals projecten. 				

<p>3.4. Leren kiezen en leren als eigen activiteit hebben een volwaardige plaats in de didactische aanpak van de school.</p> <p><i>Indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen werken in een periodesysteem met daarbijbehorend hulpmateriaal. • Leerlingen kunnen in zekere mate keuzes maken in de indeling van hun tijd (bijvoorbeeld door keuzewerktijd). • Leerlingen werken met materiaal dat geschikt is voor zelfwerkzaamheid. • Leerlingen kunnen in zekere mate keuzes maken in het materiaal (inhoud, verwerkingsmogelijkheden). • Leerlingen kunnen in zekere mate kiezen waar ze werken en met wie ze werken. • Leraren begeleiden leerlingen bij het werk op een wijze die zelfverantwoordelijkheid van de leerlingen bevordert. • Leraren bieden een variatie aan werkvormen aan. • Leraren bieden materiaal aan dat geschikt is voor het verschillend leren van leerlingen (differentiatie). 				
<p>3.5 De school is een plek waar leerlingen oefenen in sociaal leren.</p> <p><i>Indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De leeromgeving is dusdanig ingericht dat leerlingen elkaar helpen. • Leerlingen oefenen met intentionele samenwerking met ondersteund door daarbij passend materiaal en begeleiding. • Leerlingen werken ook samen met door hen gekozen partners. 				
<p>3.6 De toetsing voldoet aan montessori criteria.</p> <p><i>Indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De school heeft een op montessori uitgangspunten gebaseerd beleid ten aanzien van de hoeveelheid toetsen en soorten toetsen. • De school heeft een op montessori uitgangspunten gebaseerd beleid ten aanzien van het nabespreken van toetsen. • De school heeft een op montessori uitgangspunten gebaseerd beleid ten aanzien van het herkansen van toetsen. 				
<p>3.7 De rapportage voldoet aan montessori criteria.</p> <p><i>Indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De rapportage geeft niet alleen een overzicht van resultaten, maar tevens een breed beeld van de ontwikkeling van leerlingen. • Leraren en/of mentoren gebruiken de rapportage als reflectieinstrument voor leerlingen. 				
<p>3.8 De school leert leerlingen reflecteren over hun werk en werkaanpak.</p> <p><i>Indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Leraren en mentoren beschikken over materiaal waarmee zij leerlingen leren reflecteren. • Leerlingen voeren reflectiegesprekken. 				
<p>De didactische uitvoering voldoet aan montessori criteria</p> <p><i>Norm voldoende: 3.3, 3.4, 3.5, 3.7, 3.8</i></p>				
<p>4. Opbrengsten</p>				
<p>4.1 De school verantwoordt de leerresultaten van de leerlingen.</p> <p><i>Indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De school bewaakt en documenteert de leerresultaten. • De school bewaakt en documenteert gegevens over instroom, doorstroom en uitstroom. 				

<p>4.2 De school verantwoordt de brede ontwikkelingsdoelen voor de leerlingen.</p> <p><i>Indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De school benoemt de brede ontwikkelingsdoelen voor de leerlingen. • De school onderzoekt systematisch of de brede ontwikkelingsdoelen voor de leerlingen gehaald worden. 				
<p>De opbrengsten worden verantwoord.</p> <p>Norm voldoende 4.2</p>				
<p>5. Organisatie</p>				
<p>5.1 Leerlingen hebben een aantoonbare inbreng in de school.</p> <p><i>Indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen hebben invloed op pedagogisch/didactisch gebied. • Leerlingen hebben invloed in de organisatie. • Leerlingen beschikken over formele rechten en beslissingsbevoegdheden zoals in de MR en leerlingenraad. 				
<p>5.2 Ouders hebben een aantoonbare inbreng in de school.</p> <p><i>Indicatoren</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ouders hebben een aantoonbare vastgelegde mate van invloed op pedagogisch/didactisch gebied en in de organisatie. • Ouders beschikken over formele rechten en beslissingsbevoegdheden zoals in de MR en ouderraad. 				
<p>5.3 Het personeel is actief betrokken bij de organisatie van de school.</p> <p><i>Indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Medewerkers hebben invloed op het beleid, zowel formeel (rechten en beslissingsbevoegdheden) als informeel. • Medewerkers werken in verschillende werkverbanden systematisch aan schoolontwikkeling • De schoolleiding bevordert teamvorming en een positieve schoolcultuur onder medewerkers. • De schoolleiding besteedt aandacht aan open communicatielijnen met en tussen medewerkers. 				
<p>De organisatie voldoet aan montessori criteria</p> <p>Norm voldoende: 5.1, 5.2, 5.3</p>				
<p>6. Deskundigheid</p>				
<p>6.1 De school heeft een aannamebeleid gericht op montessori kwaliteiten</p> <p><i>Indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De school maakt in de sollicitatieprocedure actief gebruik van stukken waarin montessori-onderwijs beschreven wordt. • Nieuwe docenten worden in de school begeleid bij het ontwikkelen van hun competenties als montessoridocent. 				
<p>6.2 Docenten en directie die vanaf 2010 in vaste dienst komen hebben een door de NMV erkende montessoricursus gevolgd.</p> <p>Voor nieuwe scholen: alle docenten hebben een door de NMV erkende montessoricursus gevolgd.</p>				

<p>6.3 De montessori deskundigheid van het docententeam wordt voldoende onderhouden.</p> <p><i>Indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De school onderneemt activiteiten ten behoeve van de montessori professionalisering van individuele docenten en teams. • De school stelt in functionerings- en beoordelingsgesprekken montessoridoelen en -vaardigheden aan de orde. 				
<p>Het docententeam is montessori deskundig.</p> <p><i>Norm voldoende: 6.2, 6.3</i></p>				

Eindbeoordeling	
Verkrijgen erkenning	Standaarden 2, 3, 5 en 6 zijn voldoende
Hervisatie bij verkrijgen erkenning	Een of meer van de standaarden 2, 3, 5, 6 zijn twijfelachtig
Verlengen erkenning	Alle standaarden voldoende
Hervisatie bij verlengen erkenning	Een of meer van de standaarden is/zijn twijfelachtig